

Extra informatie vanuit het COA over maatregelen bij overlast September 2022

De afgelopen jaren hebben we vanuit het COA ingezet op overlastgevend gedrag. Zowel vanuit begeleiding als inzet van allerlei instrumenten en alternatieve opvangvormen. Hieronder staat kort uiteengezet wat de mogelijkheden zijn. We merken door deze inzet dat we overlast hebben terug kunnen dringen. Met name wanneer er goede lijntjes liggen tussen, politie, gemeente en COA.

Leeftijdsschouw

Asielzoekers die alleen naar Nederland komen en onder de 18 jaar zijn, zijn extra kwetsbaar. Zij hebben recht op meer bescherming. Maar hoewel de amv-opvang dus alleen bedoeld is voor minderjarigen, zijn er in de praktijk herhaaldelijk twijfels over de leeftijd van sommige jongeren, die bovendien regelmatig ook overlast blijken te veroorzaken. Daarom wordt het proces rondom de leeftijdsbepaling van amv verbeterd in samenwerking met diverse ketenpartners. In dat kader is sinds 1 oktober jl. een leeftijdsschouw standaard onderdeel van het identificatieproces van amv op het aanmeldcentrum, ook als ze geen asielprocedure starten. De leeftijdsschouw wordt uitgevoerd door politie, KMAR of IND en daarin wordt beoordeeld of sprake is van evidente meerderjarigheid of minderjarigheid op basis van uiterlijke kenmerken en verklaringen van de vreemdeling die stelt minderjarig te zijn. Daarmee gaan we het aantal (verborgen) meerderjarigen op onze amv-opvang terugdringen en zodoende ook de overlast die deze groep veroorzaakt.

PON

Sinds 2019 draait bij Nidos de pilot PON ('Perspectief Opvang Nidos'). De PON is bedoeld voor amv die ernstig overlastgevend gedrag vertonen en waarbij de begeleiding binnen de mogelijkheden van het COA tegen de grens aan loopt. Daarom kunnen deze amv doorgeplaatst worden naar de PON, zodat overlast op (en rond) COA-locaties wordt verminderd. De begeleiding in de PON is kleinschalig (12 bedden), intensief en cultuursensitief, gericht op het toekomstperspectief binnen of buiten Nederland.

Handhaving- en toezichtlocatie (htl)

De htl is een aparte opvanglocatie voor asielzoekers die binnen de COA-opvang ernstige overlast veroorzaken. Voor de bewoners en medewerkers is deze overlast zo ernstig dat plaatsing in een aparte opvang noodzakelijk is. Voorafgaand aan plaatsing op de htl wordt door de IND/DT&V/AVIM een vrijheidsbeperkende maatregel (art. 56-maatregel) opgelegd. Dit betekent dat de bewoner zich alleen op de htl en het omliggende terrein mag begeven. De htl biedt een dagprogramma met trainingen gedragsverbetering, sport en intensieve begeleiding.

Extra ondersteuning voor amv-locaties

Ter ondersteuning van amv-teams bestaat er de mogelijkheid om tijdelijk interculturele mediators, straatcoaches of extra beveiliging in te zetten. Deze ondersteuning is gericht op het versterken van de mentoren, begrenzen van gedrag van jongeren en verbeteren van communicatie tussen amv-teams en jongeren. Deze ondersteuningsmogelijkheden zijn op locatie onderdeel van de inzet om overlast tegen te gaan.

Ketenmariniers en Top-X aanpak

Voor de aanpak van overlastgevende asielzoekers zijn sinds mei 2019 door het rijk drie ketenmariniers aangesteld. Zij hebben de taak aan te sturen op een gezamenlijke zero-tolerance aanpak van overlastgevende en criminele asielzoekers en goede samenwerking tussen alle betrokken partijen. De ketenmariniers geven gemeenten ondersteuning bij de aanpak van de overlastgevers, waarbij gekeken wordt naar diverse soorten maatregelen die kunnen worden opgelegd door verschillende partijen. Denk aan bestuursrechtelijke en strafrechtelijke maatregelen door OM/politie, gemeenten, winkeliers en openbaar vervoerders. In september 2020 is bovendien een vierde ketenmarinier van start gegaan, die in haar taak specifieke aandacht heeft voor de aanpak van overlastgevende amv.

De ketenmariniers hebben per mei 2020 de Top-X aanpak landelijk uitgerold. Doel van de Top-X aanpak is om de zwaarste groep overlastgevende en/of criminele asielzoekers goed in beeld te hebben. Op lokaal niveau worden zij op basis van de aard van de problematiek daar waar nodig van een individuele aanpak voorzien. Daarbij is ook een zogenaamde "Toolbox" ontwikkeld waar de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid in haar brief van 10 november jongstleden (met kenmerk 3022149) over heeft bericht aan de Tweede Kamer .

Lokaal keten overleg (LKO)

Elke maand wordt de eerder genoemde Top X-lijst verspreid onder alle LKO's. In het LKO ligt de nadruk op het aan- en doorpakken op persoonsniveau bij bewoners met overlastgevend gedrag. Aansluiting van de politie (wijkagent), OM en ketenmarinier in de LKO's is essentieel voor een integrale aanpak om de overlast meteen de kop in te drukken. In het LKO zal scherp gekeken worden naar de echte overlastgevers/ criminelen en of alles uit de kast wordt gehaald om ze aan te pakken met gebruik van de genoemde Toolbox. Vanuit het LKO kan opgeschaald worden naar de veiligheidsdriehoek.